

DOMOVINA

Oglasi:

za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, zračni 1-20 K, poslano, posmrtno in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sedna ulica 6. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 18, Tel. 72.

Naročnina:

En obo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Naše Primorje noče pod Italijo.

ZA USTVARITEV VMESNE DRŽAVE IZ VSEGA OBOJRSTEANSKO SPORNEGA OZEMLJA.

Trst, 1. maja. Zastopniki političnega društva „Edinost“, gg. dr. Vilfan, dr. Podgornik in dr. Stanger so 26. aprila t. l. v San Remu izročili spomenico Vrhovnemu svetu mirovne konference in drugo spomenico ministrskemu predsedniku Nittiju.

Prva spomenica, izročena Vrhovnemu svetu, sestavljena v francoskem jeziku, se glasi v slovenskem prevodu:

„Jugoslovani na ozemlju med Dravo in Kvarnerom, katero je zasedla Italija, so sledili s strahom delovanju mirovne konference in so pretehtali iznova potom svoje politične organizacije svoj položaj z ozirom na to, da se je sestel Vrhovni svet v San Remu. Njih zaupanje v načela pravičnosti in pravice, ki jih je proglasila ententa in ki so privedla da zmage, je neomajno. Zaupajo tudi v bratsko pomoč zastopnikov kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, s katerimi jih vežejo in jih bodo vezale v vseh slučajih nerazdružne idealne vezi. Vendar jim ne dopušča splošni položaj, da bi čakali kot gledalci na odločitev v svoji usodi. Nasprotno, zdí se jim nujno potrebno, da sami posežejo v razpravo. Ta nujnost se jim zdí tem bolj zapovedujoča, ker je predložila italijanska deputacija z istega ozemlja vrhovnemu svetu neko baje plebiscitarno izjavo vsega interesiranega prebivalstva, v kateri zahteva striktno izvršitev londonskega pakta glede meje med Italijo in Jugoslavijo in poleg tega še priklopitev Reke k Italiji. Nasproti tej izjavi postavljajo Jugoslovani, ki tvorijo večino omenjenega prebivalstva, potom formalnega sklepa svoje politične organizacije, ki naj ga predlože v vednost Vrhovnega sveta gg. Vilfan (Trst), Podgornik (Gorica) in Stanger (Istra), najabsolutnejši in najodločnejši dementi.

Gori navedena italijanska izjava, ki si nadeva ime plebiscitarne, je bila sklenjena na sestanku združenj nekaterih političnih strank, ki tvorijo samo manjšino dežele celo med Italijani. Kar se tiče trditve, da se strinja s tem gotovo število občin, je treba pred vsem pripomniti, da ne tvorijo te občine niti petine vseh občin in da jih ne zastopajo svobodno izmed ljudstva izvoljeni župani, ampak komisarji, ki jih je imenovala italijanska oblast. Če bi se bilo vršilo resnično ljudsko glasovanje, bi bil uspeh čisto različen. Obžalovati se mora v interesu definitivne prijateljske ureditve spora, da se zatekajo italijanski politiki spornega ozemlja vedno in vedno k podobnim mistifikacijam, ko bi bilo vendar v korist vseh, če bi razpolagali odgovorni državniki glede položaja dežele in glede želj prizadetih narodov samo z informacijami, ki odgovarjajo resnici. Imenovana mistifikacija je tem boleštnejša za Jugoslovane zasedenega ozemlja, ker grede njih najbolj živo upanje in vse njih aspiracije ravno za tem, da bi jim bilo dovoljeno, da bi odločali z resničnim plebiscitom o svoji usodi.

Ako bi bili Jugoslovani s spornega ozemlja prisiljeni, da se odrečejo uresničenju svojih želj, da bi se združili s svojimi krvnimi brati v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev, bi želeli, da bi se sprejela v skupnem interesu rešitev, ki bi jo — ako bi bila izbira svobodna — gotovo odobrala velika večina Italijanov na tem ozemlju.

Predlagana rešitev bi vsebovala tvorbo vmesne države, ki bi bila popolnoma neodvisna in

neutrizirana in bi obsegala sporno ozemlje, ki leži med Dravo in Kvarnerom in med najskrajnejšimi vzhodnimi, oziroma zapadnimi mejami zahtev obeh strank. Ta država bi bratski družila nalik novi Švici dele, ki bi bili odtrgani od obeh narodov. Vsa vprašanja, ki se tičejo varstva etniških manjšin in se na videz tako težko rešijo, bi bila rešena naravnim potom — vedno po vzgledu Švice — potom ustroja popolne enakosti, kar je nasprotno v narodnostnih državah, kakor sta Italija in Jugoslavija, nemogoče. In mogoče bi taka država, ki bi imela dovolj virov za svoj gospodarski obstoj, rešila pravično tudi težka vprašanja pristanišč in železnic v teh ozemljih potom erotnega in pravičnega ustroja.

Poudariti pa je vendar treba, da vmesna država, ki ne bi obsegala vsega imenovanega ozemlja, ne bi služila svojem stavljenu namenu in ne bi bila sploh zmožna življenja. S tvorbo take države bi se raztelesil zapadni del Jugoslovnanov pod tri suverenitete, kar bi občutno škodovalo razvoju in napredku in celo ogrožalo obstoj.

Jugoslovansko odposianstvo upa, da bo vzel vrhovni svet obrazložene misli blagohotno v pretres.

Podpisani: dr. Vilfan, dr. Podgornik, doktor Stanger.“

ZAHTEVA PO LJUDSKEM GLASOVANJU.

Druga spomenica, ki je bila izročena ministrskemu predsedniku Nittiju v slovenskem originalu z italijanskim prevodom, se glasi:

„Vaša ekscelenc! V trenutku, ko ima Vrhovni Svet odločiti v jadranskem vprašanju, so Jugoslovani zasedenih ozemelj, ki se raztezajo od Drave do Kvarnera, čutili nujnost, da se sliši njihov glas, in so po političnem društvu „Edinost“ v Trstu, ki jih zastopa, naročili podpisanim, da priobčijo Vrhovnemu Svetu mirovne konference njihovo stališče v vprašanju, ki se tiče njihovih najvišjih koristi.

Podpisani prosijo vsled tega Vašo Ekscelenco kakor predsednika sedanjega sestanka Vrhovnega Sveta, da vzame na znanje sledeče:

Podpisani smatrajo za dolžnost, opozoriti Vašo Ekscelenco na to, da prizadetemu prebivalstvu doslej ni bila dana priložnost, izraziti svojo voljo, in da se takozvana plebiscitarna manifestacija nekaterih političnih skupin tega ozemlja ne more smatrati za svobodni izraz volje vsega prebivalstva, niti njegove večine. Poudarjamo zlasti dejstvo, da občine, ki so podale svojo izjavo soglasja z gorimeno manifestacijo, vodijo izvanredni komisarji, imenovani od italijanskih oblastev, kateri niso poklicani, da tolmačijo čustva in voljo prebivalstva, ki ni bilo zaslišano v tem predmetu.

Zaradi tega, in zaupajoč v pravičnost svoje stvari, oprti na pravico samoodločbe, zahtevajo Jugoslovani ozemelj, zasedenih po Italiji, da naj se pozove vse prebivalstvo, da odloči o svoji politični usodi potom rednega plebiscita. V tem oziru bi se lahko, ko se sprejme načelo plebiscita, predložilo glasovalno vprašanje, ki bi v svrhu, da se zagotovi mirno skupno življenje obeh plemen, moglo zavzeti končno obliko poravnave med obema nasprotnima stremljenjema.

Podpisani zastopniki jugoslovanskega prebivalstva predmetnih ozemelj se pozivajo na močnost in čut pravičnosti *Visokega zbora* in upajo, da se ne odloči o usodi tega prebivalstva, ne da bi bilo prej zaslišano.

Blagovolite, Vaša Ekscelenca, sprejeti izraz najglobokejšega spoštovanja.

Najudaneji (podpisani) dr. Vilfan, dr. Podgornik, dr. Stanger.“

Nekdaj in sedaj.

Resnica je, da je bil delavec dolgo časa najbolj uboga para na svetu. Od brezvestnih in nečloveško čutečih delodajalcev je bil do skrajnih sil izkoriščen. Slabo je bil plačan, za njegovo zdravje se ni nikdo brigal; če mu je stroj odtrgal roko, je bil odpuščen iz tovarne in se je moral podati z beraško palico v svet — on in njegova družina. Srd in gnev je upravičeno rastel v delavčevi duši, ko je dolgo let gledal, kako od truda njegovih rok bogate drugi — v srcu je koval načrte, kako bi se kedaj maščeval nad svojimi izkoriščevalci. Pa dokler so bili delavci raztreseni, neenotni in neorganizirani, na maščevanje, na boj za dosego svojih najpreprostejših pravic ni bilo misliti.

Prišli so apostoli delavstva: Marx, Lasalle in Engels in so strnili delavstvo v močno bojno vrsto. Začel se je boj med delom in kapitalom, med izkoriščanim in izkoriščajočim. Marx je prav dobro vedel, da je uspešen boj mogoč samo na podlagi razrednega boja — pri takratnem razpoloženju človeške družbe. Vdahnil je s svojimi učenci v delavstvo razredno zavest in ta je kakor čudežni klic klicala delavce vsega sveta na skupen in enoten boj za dosego svojih pravic. Zavidjal je boj z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi. Delavstvo je doseglo uspehe, kapital se je umikal.

Razredni boj pomeni boj enega razreda proti vsem drugim. „Kdor ni z nami, je proti nam.“ Razredna zavest vzbuja v duši delavčevi sovraštvo proti vsem drugim razredom. V vsakem, ki ni delavec kakor on, vidi svojega več ali manj nevarnega sovražnika. Saj se sliši dandanes vedno glasneje o brezobzirnem boju proti kapitalu in buržoaziji, t. j. meščanstvu, katero je po večini sestavljeno iz uradnikov in obrtnikov, ki so pa vsi skupaj, mimogrede rečeno, veliki reveži.

Vsak, ki se zna poglobiti v dušo in mišljenje zatiranega in brezpravnega delavca, bo razumel, zakaj se je delavstvo postavilo na stališče *razrednega boja* — takrat v Marxovih časih. Delavec in kapital — edino ta dva sta bila v takratnih časih najpomembnejša elementa — morata biti *strogo ločena*. Boj mora biti jasen in odločen, nobenega ljubimkanja ne sme več biti. Tu jaz — in na drugi strani vse drugo. Samo razredno zavdnemu delavcu je mogoče povedati, kako velik in nevaren je njemu kapital in kako velik revež je delavec. Začelo se je pretiravati na desno in levo — samo, da sovraštvo ni ponehalo, samo, da je rastla razredna zavest. Kakor pri vseh vojskovanjih. Samo v ostrem in brezobzirnem boju so videli jamstvo za uspeh. Bojno razpoloženje je bilo treba na vsak način obdržati, dražiti in podžigati. Kakor kristjani Kristusove vere, se je delavstvo oprijelo vere v moč in zmago revolucije, t. j. nasilnega preobrata. Delavstvo so prepričali, da je njegov sovražnik tako silno močan, da ga ni drugače mogoče premagati kakor z nasiljem, s surovo krvavo revolucijo. Odnehal bo samo v toliko, kolikor bo v to prisiljen. — Razredna zavest, vera v zmago revolucije, to sta bili dve stvari, ki sta delavstvo podžigale k boju tudi v najbolj nevarnih in težkih časih.

Brezobziren razredni boj je ustvaril posebno razredno moralo. Vse, kar delavstvo v tem boju stori, je sveto in dobro, samo ako to koristi njemu. Če razna bojna sredstva, katerih se je delavstvo v teku časa posluževalo, škodujejo drugim sta-

novom in ogrožajo obstoj drugim tisočem, ki niso delavci, to delavce ni bolelo. Niti od daleč jim ni prišlo na misel, da bi bilo to njih početje grdo, krivično, nesocialno. Vedno jih je tolažil bojni klic: Mi nimamo ničesar izgubiti, mi moramo samo pridobiti — in naj se zgodi kar hoče.

Tako se je vršil boj med delom in kapitalom od začetka do danes. V bistvu je bil ta boj vedno enak. Zdelo se je in se še zdi, da je samo zmagovit mir mogoč. To se pravi: mir bo nastopil takrat, ko bo zmagal popolnoma ali proletarijat ali kapital, ko bo ustoličena za večne čase ali diktatura proletarijata ali diktatura kapitala, drugačen mir da je nemogoč. Sporazum je izključen. Maščevanje dela nad kapitalom da mora priti „če ne zlepa, pa zgrda“.

Vse to je bilo razumljivo in torej odpustljivo. Casi pa se izpreminjajo in kar je nekdanje veljalo kot edinozveličavno je čas pokazal, da to ni res. Nepobitna resnica je, da je fronta kapitala prelomljena in da je kapital v nerednem umikanju. Delavstvo je že danes zmagalo v svojih pravičnih zahtevah, v svoji glavni zahtevi, da bodi delo enakopravno s kapitalom. Popolnoma je prodrlo prepričanje, da sta delo in kapital enakovredna, da sta eden na drugega navezana. Človeška družba še ni bila nikdar tako dovzetna za najradikalnejše socialne reforme, kakor je danes, ko vidi, da je na razvalinah treba zidati novo stavbo. Najmanj tri četrtine človeške družbe je obuzgalo in socialističen boj je prešel v socialen boj, t. j. boj se vrši za socialne reforme, ki bodo koristile vsem stanovom, ne pa samo takozvanim socialističnem slojem.

Brezobziren razreden boj, kjer vsak uspeh, ki ga delavstvo izvojuje brez ozira na druge stanove — ki naj bodo z delavstvom tudi enakopravni — oškoduje druge, ni moralen in ne socialen. Pomeni krivico in onemogočuje miren in hiter razvoj k dobremu za vse. Kar je pod solncem ima pravico do življenja, in sicer *enako pravico*. Kdor pravic drugega ne vpoštevata, dela nečloveško, nesocialno in nima nobene pravice zahtevati, da bi drugi brezpogojno priznali upravičenost njegovih zahtev. Vsaka *izključno razredna morala upravičuje moralo drugih*; kajti kar je meni dovoljeno, mora biti tudi drugim. Vsak izključno razreden boj upravičuje razreden boj drugih — in na ta način ne pridemo nikdar do ustaljenosti, do mirnega in uspešnega dela.

Vsi ležimo na razvalinah in zato je rešitev mogoča samo v medsebojni pomoči. Vsak sebičen boj podira to, kar stavi drugi. — In zato hlepenje in boj po diktaturi proletariata, uničuje obstoj drugih — s proletariatom enakovrednih slojev.

Politični pregled.

Vsa naša javnost je in bo menda še dolgo polna odmevov krvavih ljubljanskih dogodkov.

očitanja letijo na vse strani, dali so pa ti dogodki tudi povod za resno razmišljanje socialnih vprašanj. V tem oziru se posebno odlikuje članek doktorja Lončarja v „Napreju“ pod naslovom „Demokracija ali diktatura?“ Pisec članka se zavzema za demokratično državo, kjer imajo vsi enake pravice, ker samo na ta način se morejo socialne prilike počasi, ali sigurno zboljšati, medtem ko diktatura proletarijata in reševanje socialnih vprašanj potom revolucije nikakor ne bi vedlo k pravemu cilju. To stališče se nam zdi edino pravilno. Jugoslavijo moramo zgraditi na temeljih demokracije in v demokratični Jugoslaviji pride prej ali slej do razmer, s katerimi bo vsakdo lahko zadovoljen. Zato je tudi ves sedanji boj proti Protić-Koroščevi vladi boj za resnično demokracijo, ker stranke, iz katerih je sestavljena sedanja vlada, so vse prej kot demokratične in zato se sedanja protiljudska vlada tudi ne bo mogla vzdržati.

V Beogradu kriza še ni rešena, ker se menda čaka na

prihod dr. Vesniča,

našega poslanika v Parizu, ki bo menda sestavil vlado, sestavljeno iz vseh strank, ali pa vsaj iz večine strank. Seveda, od take kompromisne vlade tudi ne bomo mogli pričakovati nič posebnega, ampak ona bo vsaj izvršila svobodne volitve, medtem ko bi Protić-Koroščeva vlada gotovo izvrševala pritisk na volilce in zelo dvomljivo je, da bi na ta način izvršene volitve pomenile pravi izraz volje ljudstva, kar pa volitve na vsak način morajo biti! Ljudstvo mora biti pri izvrševanju volilne pravice popolnoma prosto in svobodno.

V Beogradu se vršijo posvetovanja o jadranskem vprašanju in zdi se, da se doseže

sporazum z Italijo,

ki tega vprašanja tudi ne more dalje odlašati. Tajnik naše mirovne delegacije je izjavil v Zagrebu, na vožnji iz Pariza v Beograd, da naš položaj nikakor ni tako slab, kakor se splošno misli. Menda ni pretirano upanje, da se nad vse važno vprašanje naših mej proti Italiji reši še v teku tega meseca. Potem bo takoj boljše, ker bomo vsaj država s svojimi določenimi mejami in tudi morje se nam odpre in z njim prosta pot v široki svet. Ker se bo v najkrajšem času vršilo tudi ljudsko glasovanje na Koroškem, dobimo tudi na severo-zapadu države stalno mejo in vse to bo povoljno vplivalo na nadaljnji razvoj naše države.

Italijani tako sovražijo Jugoslavijo in se je tako bojijo, da so pri tem popolnoma pozabili na

grško nevarnost,

ki jim baje žuga, kakor pišejo italijanski listi sedaj, ko vidijo, da so se uresničili vsi angleški načrti, ki so šli za tem, da se ustvari na vzhodu Sredozemskega morja močna Grčija. Italijani imajo sedaj kar dva strahova pred sabo: močno Jugoslavijo in močno Grčijo in se kar tresejo pred bodočnostjo, v kateri vidijo proti sebi močno jugoslovansko armado in močno grško vojno mornarico. Treba namreč pomisliti, da so odnosi med našo državo in Grčijo zelo prijateljski, da nas ne ločijo nobena nasprotja, pač pa nas združuje skupnost marsikaterih političnih in gospodarskih koristi. Za nas je Grčija za enkrat edina država, s katero nas veže resnično prijateljstvo in zavezništvo in to Italijane skrbi, ker njihovi politični in gospodarski cilji se križajo ravnotako z grškimi kot z našimi političnimi in gospodarskimi cilji.

Neko poročilo, ki se pa mora sprejeti samo z največjo rezervo, pravi, da je

Črna Gora anektirala Skader,

kar sploh mogoče ni, ker Črna Gora je združena z Jugoslavijo in ne obstoji več kot samostojna država. Aneksijo, oziroma okupacijo Skadra bi mogla izvršiti samo Jugoslavija, ona pa tega do sedaj še ni storila. Ta vest bo potemtakem izmišljena in brez vsake podlage.

Naši sosedje Madžari še vedno sanjajo o rodovitni Bački in Baranji, ki je v trdni naši posesti in hoteli so se polastiti teh naših pokrajin. V to svrhu so zbrali ob meji vojaštvo, obenem so pa organizirali

upor v Subotici,

ki so ga pa naše čete hitro udušile in madžarske čete so se lepo ustavile ob demarkacijski črti in niso šle pred pripravljene naše puške in topove. Ojačujejo pa Madžari še vedno svoje vojaštvo ob naši meji, kakor bi se jih še kdo bal! Pa naše meje so dobro zavarovane in kdor si bo hotel ogledati Jugoslavijo od znotraj, bo pač moral pustiti orožje zunaj, ker oborožene obiskovalce sprejememo z orožjem.

V Avstriji je sedaj v modi protijudovstvo, to pa zato, ker je posebno Dunaj poln Judov iz vzhodnih dežel (Poljske in Rusije), ki ne delajo drugo kot — povečujejo z veriženjem itd. že itak neznošno draginjo. Tudi na dunajskem vseučilišču je vse polno Judov in te dni so se vršile na vseučilišču

burne protijudovske demonstracije,

o katerih se je govorilo tudi v avstrijskem parlamentu. Nemški dijaki bi namreč najraje vse judovske in nenemške dijake sploh pometali iz vseučilišča, ki naj bi bilo dostopno samo nemškimi dijakom. No, pa tako lahko se Avstrijci ne bodo rešili Judov, ker to so že tako ljudje, ki se ne dajo izpodrinuti od nikoder, kjer so se enkrat naselili. Sicer pa je glavna skrb, ki mori Avstrijce — vprašanje prehrane in dunajski listi javljajo z največjim veseljem prihod vsakega vagona živil. Hudo so tepeni Avstrijci za svojo nekdanjo ošabnost.

Nemci želijo, da se obnovijo

gospodarski odnosi med Nemčijo in Francijo,

ampak Francija ne pokazuje nobenega pravega razumevanja za ta stremeljenje. V seji francoskega senata je ministrski predsednik Millerand sporočil, da mu je izrazil predsednik nemške mirovne delegacije željo, da bi se gospodarski strokovnjaki obeh držav med seboj razgovorili o vseh vprašanjih glede poravnave med obema državama. Millerand je odgovoril, da on predlog sprejme, obenem je pa rekel, da ni odvisno od Francozov, ali bo ta sestanek hitro dovedel do plodonosnega uspeha. Kakor se vidi, Francozom ni veliko do tega, da se obnovijo redni odnosi z Nemčijo.

Dopisi.

Z dežele. (Zloraba cerkve v politične namene.) Velikonočno izpraševanje se je spremenilo letos v strastno politično agitacijo. To izpraševanje je bilo od škofijstva zaukazano, in sicer v ta namen, da se razlaga določen del iz katekizma in se pripravlja ljudi za spoved. Povabljeni so posebe možje, žene, fantje, dekleta. Pouk se prične z molitvijo in tako tudi zaključí. Temu nikakor ne nasprotujemo, marveč prav vseh nam je, ako se vrši po namenu, ako se razlaga krščanski nauk. Letos pa se je zlorabilo to izpraševanje za — volitveno agitacijo. Župnik v S. je postaren mož in volitve mu predsedajo, ker hoče v miru živeti s svojimi župljani. Ima pa strastnega kaplana — politika. Ta si je letos izposloval pravico, da je imel izpraševanje za celo župnijo. To smo imeli zabavo! Kaplan je pihal iz sebe strup, sam strup, pozabil je na molitev in na krščanski nauk, za neposlušne volilce pa je najel samega črnega hudiča (bir!) in večni ogenj v peklu. Ženam pa je obetal sladkorja toliko, kolikor so ga potrebovale — in po nizki ceni — v stari Avstriji. Zdaj imamo pa novo skrb: Kam naj gremo k spovedi. Ako župnik v P. pozna spovedenca, zaloputne iinico v spovednici brez spovedi, ako je pristaš Samostojne kmetijske stranke, ako ga ne pozna, vpraša ga najprej po njegovi politični barvi, no Samostojnemu se ni treba spovedati, ker je linica že zaprta. Tako se skrini cerkev. „Pa vsaka reč le en čas trpi,“ je rekel Kranjec, ko je pred sto leti Francoza zibal . . .

Babnopolje. Zelo živahno so se jeli gibati pristaši Jugoslovanske demokratske stranke v občini Babnopolje. Dne 18. marca je bil ustanovni občni zbor krajevne organizacije v Babnempolju, na katerem je bilo sprejetih več političnih in gospodarskih resolucij. Živahno je tudi zanimanje za združeno delo. Oboje dokazuje, da Babnopolje v marsičem drugim krajem prednjači, tako, da se Babnopolje poleg Novega kota lahko postavi za dober vzgled res pridnega organiziranja, tako na političnem kakor na gospodarskem polju.

Iz Novega kota. Kaj pomeni zmisel za skupnost in kako koristno je združeno delovanje, nam kaže Gospodarsko društvo v Novem kotu, ki se je osnovalo pred nedavnim časom in izkazuje že lep uspeh za svoje člane. V času najhujše stiske je društvo preskrbelo svojim članom razmeroma ceno najnujnejša živila in pomagalo bednim prebivalcem tamošnjega okoliša, ko je bila najhujša stiska in prehranjevalni urad ni ljudem nudil ničesar. Svoje delovanje je društvo razširilo tudi čez mejo na Hrvaško. Naši prijatelji na Hrvaškem so pravila predložili tudi tam pristojnim oblastem, tako, da deluje Gospodarsko društvo tudi v Prezidu in okolici. Zelo hvale vredno je, da so se združili v skupnem delu tostran in onostran zastarele hrvaške granice, o katerih pravijo tako na tej kakor na oni strani, da je umetna in nima nobene upravičenosti več.

Gospodarstvo.

g. Preskrba s sladkorjem. Odsek za prehrano objavlja, da se je pošiljatev domačega sladkorja iz Velikega Bečkereka radi železničarske stavke zakasnila in da jo moremo v najboljšem slučaju, če se promet in varnost na železnicah takoj vzpostavita, pričakovati šele začetkom maja. Urgence radi odkazila sladkorja so popolnoma brezuspešne in odveč, ker odsek za prehrano ne razpolaga z nobenimi drugimi zalogami. Pri tej priliki odsek za prehrano ponovno opozarja, da je ta sladkor zadnji, ki ga prejmemo do nove kampanje iz domačih tovarov. Znanprej bomo izključno navezani le na sladkor, ki ga uvažva prostatrgovina iz inozemstva. Pričakuje se sicer večja pošiljatev ameriškega sladkorja preko Trsta, ki sta ga kupili tvrdki A. Krisper Coloniale v Ljubljani in Zveza slovenskih trgovcev v Celju. Ta pošiljatev se je pa radi prometnih težkoč na morju in drugih ovir zakasnila tako, da se ne ve, kdaj bo na razpolago. Vzpričo tega položaja je nujno potrebno, da se trgovci, zadruga in konzumne organizacije same lotijo nakupa v inozemstvu.

g.) Pravila pri zatiranju trtne plesnobe ali oidija. 1.) Za zatiranje trtne plesnobe imamo troje sredstev in sicer: žveplo, salojidin in kalijev hipermanganat. 2.) Žveplo, ako je čisto in jako fino zmleto, učinkuje najbolje, ampak samo v gorkem in solnčnem vremenu. Salojidin učin-

kuje tudi v hladnem in oblačnem vremenu in omogočuje sočasno zatiranje oidija in plesnobe. Kalijev hipermanganat učinkuje le hipno, zato se rabi le kot zdravilno sredstvo, pri že nastali bolezni. 3.) Trto žveplamo redno trikrat, pozneje po potrebi. Prvič žveplamo pred ali med cvetenjem, drugič koj po cvetju, tretjič tri tedne kasneje. Ako se v kljub temu plesnoba še prikaže, ponovimo žveplanje koj ko jo zapazimo. Žveplat moramo vselej v vročem, solnčnem, brezvetrnem vremenu. Najbolje je, da žveplamo šele za škropljenjem in ne pred njim. Žveplo v galico mešati ni priporočljivo. Z žveplom smemo trto, in sicer zlasti grozdje le na fino poprašiti. Kot prah, drži žveplo na trti, zlasti na njenih masnih, grozdnih jagodah bolje kot sredstva, ki jih vporabljam raztopljena (salojidin, hipermanganat) kot tekočine, zato učinkuje v gorkih letih žveplo najbolj sigurno. 4.) Salojidin mešamo v galico, s kojo potem trto, zlasti grozdje, dobro poškopimo, tako da od njega kar kaplja. Salojidin smemo pridejati galici šele za a p n o m, ko pokaže preskusni, fenolftaleinov papir s tem, da močno pordeči, da galica ni več kisla. Na 100 litrov galicnoapnene škropilne zmesi vzamemo pri prvem škropljenju po pol kilograma, pri drugem in tretjem pa po en kilogram salojidina. Salojidin stresemo v kak košek, ki ga toliko časa pomakamo v škropivo, da se salojidin raztopi. Nato vso raztopino dobro premešamo in gremo škropiti. Če škropimo, mesto z galico, z bakreno pasto „Bosna“, potem jej moramo poprej pridejati na 100 litrov po pol kilograma apna. Šele potem raztopimo v njej salojidin in gremo škropiti. 5.) S kalijevim hipermanganatom škropimo šele tedaj, ko zapazimo, da se tu pa tam prikaže na grozdju plesnoba, torej šele po cvetju, meseca julija ali avgusta. V petih litrih vode raztopimo dve do tri deke hipermanganata, v drugih petih litrih pa 20 do 30 dek ugašenega apna. Obe raztopini zlijemo nato skupaj in vse dobro premešamo. Z zmesjo poškopimo grozdje tako močno, kakor da bi ga hoteli oprati. Ker učinkuje hipermanganat le kratek čas, ne pripravljajmo te škropilne zmesi preveč na enkrat temveč le toliko, kar sproti lahko porabimo. Po preteku enega tedna škropljenje ponovimo. 6.) Skrbimo za to, da je trta vselej dobro povezana, omandana (pokobrana), prikrajšana in da je zemlja brez plevela in okopana. Plevel, goščava in vlaga pospešuje trtne bolezni. Ravnotako delo v mokrem. Dokler je trta in zemlja mokra, vsako delo trtju škoduje. 7.) Poleg poletnega zatiranja trtne plesnobe se poprimimo tudi zatiranja plesnobe s pomočjo žveploapnene brozge v spomladnem času. Po reznji, predno trta odžene, pomazimo vso trto z zmesjo enega dela žveploapnene brozge z dvema deloma vode s pomočjo čopiča. Žveploapneno brozgo si pripravimo lahko sami, ako eno uro kuhamo v 10 litrih vode dva kilograma zmletega žvepla in en kilogram živega, poprej ugašenega apna, pri tem pa vedno dolivamo vanjo gorke vode. Skuhano brozgo zmešamo z dvema deloma vode in gremo mazat. Spravljati se mora brozga v zaprti steklenici. — B. Skaličký, višji vinarski nadzornik.

Novosti.

n. **Železničarska stavka** v naši državi je končana. Dočim so narodni železničarji odšli na delo že takoj, ko so uvideli, da ne gre samo za navadno mezdno gibanje, ampak tudi za dobro premišljeno, politično-agitacijsko in protidrjavno gibanje komunistov, je v soboto tudi stavkovni odbor komunistov pozval vse svoje somišljenike, naj se takoj vrnejo na delo. Železniški promet po Jugoslaviji je s tem zopet v polnem obsegu vzpostavljen.

n. **Postopanje proti provzročiteljem stavke.** Prometno ministrstvo je izdalo naredbo vsem železniškim ravnateljstvom, da strogo postopajo po obstoječih zakonih proti osebam, ki so pripadale stavkovnim odborom ali pa so drugače prednjačile pri izvajanju stavke, ali podpirivale osebe na odpor, ali pa preprečevale, da delavoljni začnejo delati, zlasti pa proti osebam, ki so sabotirale in zakrivile dejanja, ki se kaznujejo po kazenskem zakonu. Vse te osebe se bodo izročile pristojnim sodiščem, da uvedejo preiskavo. Hkrati so merodajna mesta ukrenila vse potrebno, da se v bodoče preprečijo agitacije in brezvestna zavajanja in krivim dejanjem. Prometno ministrstvo bo za njihovo patriotsko delovanje nagradilo vse one železničarske usluž-

bence, ki so požrtvovalno in brez strahu pred terorjem stavkajočih delali in v najtežjem času vršili svojo dolžnost in s tem dosegli, da se je promet vzpostavil vsaj v najpotrebnejši meri.

n. **Prihod velikega srbskega dobrotnika v Beograd.** Angleški kanonik in rektor iz Londona Sydney Savič je došel v Beograd. Ta gospod je velik dobrotnik srbske dece. S propovedjo je med Američani doslej nabral za zaščito srbskih sirot že okoli 150.000 dolarjev. Nadeja se, da mu bo uspelo nabrati v to svrhu znesek treh milijonov dolarjev.

n. **Izgon tujcev iz Sarajeva.** Bosenska vlada je odredila, da se morajo izgnati vsi protidrjavni hujskači, katerih delovanje se je opazalo zlasti o priliki zadnje stavke. To je popolnoma pravilno in skrajni čas je, da se zgodi to tudi po ostalih mestih Jugoslavije. Pri nas v Sloveniji bi bilo to delo še posebno hvaležno.

n. **Mala Nedelja.** Krajevna organizacija JDS je imela svoj redni občni zbor dne 25. aprila 1920. v gostilni g. Senčarja.

n. **Krekov spomenik** bodo odkrili dne 30. majnika, dan obletnice majniške deklaracije. V oskrbo ga prevzame mestna občina ljubljanska, kateri je v to svrhu odbor za zgradbo spomenika izročil 5000 kron.

n. **Svetovnoznani angleški časnikar in pisatelj Seaton Watson,** znan najbolje pod imenom Scotus Viator, pride v kratkem v Jugoslavijo, da poseti vsa naša večja mesta, zlasti Beograd, Zagreb in Ljubljano. Scotus Viator je eden najbolj vnetih zagovornikov naših stremeljenj in pravic, katere brani z vso neustrašenostjo. Italijani ga smatrajo za enega najbolj nevarnih svojih sovražnikov v Angliji.

n. **„Visokošolski mladini!“** Pod tem naslovom je pravkar izšlo v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani knjižica, ki prinaša nastopne predavanja ljubljanskega vseučiliškega profesorja doktorja K. Ozvalda. V njem je predavatelj ugotovil, česa treba našim visokošolcem, da vznikne iz njihovih vrst čim prej nova kulturna garda, naša bodoča inteligenca. Knjižica velja 2-60 K in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

n. **Kako si predstavljajo naši boljševiki** izvedbo komunizma, so jasno pokazali koncem preteklega meseca na sejmju v Bučki, oziroma v Skocijanu. 30 do 40 možakarjev je prišlo v trgovino Pungerčič, kjer so si dali razložiti razno blago po mizi, nakar je vsak pograbil svoj kos in pobegnil z njim. Trgovec ima okoli 200.000 K škode. Usodnega dne so bili domači orožniki vsi v službi na sejmju in so zamogli tako boljševiki nemoteno opraviti svoj posel. Nekaj teh novodobnih evangelistov je že pod ključem.

n. **Za snaženje cest** se poslužujejo sedaj v Rusiji meščanov, žensk in otrok. Vlada je izdala to stvarno posebno naredbo. Kdor se ji ne pokori, tega uvrste s silo v petrogradsko delavno armado. Vrhu tega se mu zapleni njegovo stanovanje in prepusti kakemu pridnemu delavcu.

n. **Potovanje danskega raziskovalca severnega tečaja,** Roalda Amundsena, na severni tečaj, se je ponesrečilo. Le štiri osebe so se rešile na ladji Man, dočim o ostalih ni nobenih vesti.

n. **25letnico otvoritve nove zgradbe zagrebškega gledališča** bodo praznovali dne 14. oktobra v Zagrebu. Gledališka uprava je za to priliko razpisala večjo nagrado za dobro izvirno dramo in opero.

n. **Popolno poročilo o Vseslovenskem trgovskem shodu** izide v kratkem tiskano. Naročila sprejme „Slovensko trgovsko društvo Merkur“ v Ljubljani. Cena izvodu K 12— po pošti 90 v več.

n. **Smrtna obsodba v Splitu.** Zaradi zločina umora in goljufije je bil obsojen neki Martin Ujevič iz Splita v smrt na vešalih.

n. **Janu Zižki,** slavnemu vojskovodji čeških husitov, bodo dne 14. julija povodom 500letnice njegove zmage nad armadami nemškega cesarja Sigmunda na gori Zižkov, postavili Čehi velik spomenik. Temeljne kamne bodo prepeljali iz raznih krajev čehoslovaške države.

n. **Tudi svoje vrste jubilej.** V soboto so aretirali v Zagrebu vlačuga Ivano Planinc. Neka znanka ji je izročila več kosov obleke s prošnjo, da jih razproda, kar je tudi storila, a se ni več vrnila. Na policiji so pri zaslišanju ugotovili, da je sedaj že petdesetič aretirana in zaprta.

n. **Proti predragemu mesu.** Kakor na Dunaju in v Budimpešti so začeli konsumenti tudi v Gradcu štrajkati proti predragemu mesu; skoraj nihče več ne kupuje mesa. V Budimpešti so dosegli na ta način znatno znižanje cen.

n. **Prva žena v madžarski parlament** je bila nedavno tega izvoljena v prvem budimpeštanskem volilnem okraju. Je to krščanska socialistinja Schlachtova, ki je dobila 5471 glasov.

n. **„Vi ste pa same reveže ogoljufali!“** pravi nadsvetnik Zebre perici Ivani Leben iz Bizovika katera si je prdržala perilo več strank in je ogoljufala za znatne zneske več revnejših strank, katerim je izvabila precej visoke vsote pod pretvezo, da jim bo preskrbela živila in mleko. Lebnova priznava, kar je storila. Stirikrat je bila že zaradi manjših tatvin in goljufij obsojena. „Kje ste Vi kaj delali v zadnjem času?“ jo vpraša votant dvorni svetnik Regally. „Od 1. decembra naprej sem doma pomagala, en mal' prat!“ Dvorni svetnik Regally: „Aha, en mal' prat, sicer pa postopati, kaj ne?“ — Molk. Sodišče je obsodilo Lebnovo na 18 mesecev težke ječe; po prestani kazni pride pod policijsko nadzorstvo.

Mrtva roka.

Cerkvena posest je igrala v srednjem veku veliko vlogo. Cerkev in škofje, dekani, župniki itd. so imeli velikanska posestva, ki bi se lahko kosala z veleposestvi graščakov v novejšem času. Kar pride enkrat v last cerkve, je za splošen promet izgubljeno, navezano nekako za večne čase na cerkev; za ljudstvo splošno mrtvo ne menja več lastnika kot drugi premoženjski predmeti od staršev na otroke, od prodajalca na kupca itd. Zato si je pridobila cerkev kot lastnica nepremične posesti ime „mrtva roka“. Kar ona zgrabi, je mrtvo.

V novejšem času je sicer posest mrtve roke mnogo manjša; mrtva roka pa ni mrtva, marveč dela po novejših načinih s starimi sredstvi v kvar napredku ljudstva in splošnemu blagostanju. Zastopniki mrtve roke porabijo vsako priliko, da bi za njo pridobili posest in last kake nepremičnine in jo iztrgali splošnosti. Po nauku najbolj premetenih in učenih zastopnikov mrtve roke — jezuitov (naše kmečko ljudstvo jih imenuje tudi „zavitarje“, in bi se jih moglo imenovati zvijačarje, ker znajo resnico zvijačno zavijati) — po nauku zavitarjev namen posvečuje sredstva. Če je kako sredstvo grdo in obsodbe vredno, se ga sme poslužiti tudi cerkev, ako jo dovede do uspeha. Služabniki mrtve roke se torej poslužujejo pogosto najgrših zvijač. Župnik ali kaplan na primer vidi, da si kje grade Sokoli svoj dom ali, da so v to svrhu kupili gotovo stavbo. Razume se, da nadevajo hiši ime „Sokolski dom“. Mrtva roka se gane. Kaplan ali župnik sam ali pa po svojih agentih da hitro, lepo, prijazno vedeti „Sokolom“, naj imenujejo svoj dom drugače, morda „Zadružni dom“, samo ime sokolski naj izpuste, saj to nima tako velikega pomena; on sicer ni prijatelj „Sokola“, temveč „Orla“, ali vendar noče s tem svojim nasvetom Sokolom slabega; čemu izzivati z besedo sokolski, več telovadcev bodo vseeno dobili v svojo hišo, ako njegov nasvet poslušajo. Gospod seveda tega ni povedal, da si na tihem misli: Ali jaz ali moj naslednik bo morda dočkal čas in priliko, da na ta ali oni način dobimo pri hiši besedo in napravili bomo iz hiše klerikalen dom in lepega dne bo prepisana hiša na cerkev. Mrtva roka je govorila!

V neki fari so se lotili farani zidati društveni dom. Zgradili so si ga. Lepa in pametna je misel, saj na kmetih ljudje potrebujejo ravno tako duševnega razvedrila kakor v trgih in mestih. V mestu imajo meščani na razpolago čitalnice, društva in njih lokale, klube in klubove lokale, v kavarni jim je na razpolago vse časopisje, v gledališču skoraj vsak dan predstava, imajo kinematografe itd. Na kmetih je stiska za prostor; ljudje istega mišljenja dostikrat zelo pogrešajo medsebojnih stikov. Prišli bi radi vsaj v nedeljo in praznik skupaj, da se pogovore kaj o gospodarstvu, politiki, prirede igro, poslušajo predavanje itd. A marsikje je težko najti primerno sobo v to svrhu, saj ni drugega v fari za zbiranje kot cerkev, župnišče in kvečjemu še šola, ki za take svrhe ni na razpolago. Treba je torej združiti več moči in graditi si društveni dom. Napravijo se pravila. Pravila so jako važna stvar pri društvi. To dobro ve mrtva roka, kajti kaplan in župnik sta bolj dobro poučena o pomenu društvenih pravil kakor večina faranov. Zato mrtvo roko posebno zanima pri takih prilikah zopet določba o lastninski pravici nad takim domom. Ako se le da, skuša spraviti mrtva roka v pravila določila, ki ji olajšajo priti kdaj v last poslopja. Tako se je zgodilo, da je župnik prežal na društveni dom, ki so ga sezidali farani v prosvetne svrhe. Vztrajno je delal na to, da so prišli v društvo po največ njegovi kimovci, da je sesto-

jal odbor iz samih njegovih privrženec. Ko se je to zgodilo, je tiste, ki so s svojimi rokami zidali hišo in iz svojih žepov trošili za njo denar, pometal iz društva, ker so bili že v manjšini, hišo pa je dal prepisati na cerkev. Mrtva roka je dosegla uspeh in bila za eno poslopje bogatejša.

Mrtva roka preži povsod na posvetno posest kot pajek na muho. Najlažje dobi plena v občini, ki je v rokah klerikalnega župana in klerikalnega občinskega sveta. V nekem kraju se je zidala nova šola, ker staro šolsko poslopje svojemu namenu ni moglo več zadostiti. Uporabljivo pa je bilo staro šolsko poslopje prav dobro za občinsko pisarno in za društvene namene. Župnik pa je pritisnil na klerikalni občinski odbor — in poslopje se je prepisalo na cerkev. To v veliko škodo občine, ki bi bila poslopje lahko veliko bolj koristno porabila ali pa vsaj po primerni ceni prodala. Vse, kar je storil občinski odbor za občino, je bilo to, da si je izgovoril eno sobo za uporabo občinskega tajništva. Kakor hitro je župnik (črna roka) dobil hišo v roke, tudi te obveze kratkomalo ni hotel izpolniti. Prišlo je v občini za klerikalnim odborom gerentstvo, ki je odkrilo poleg opisane zapravljenosti klerikalnega župana in svetovalcev tudi velik nered v občinskem gospodarstvu sploh ter komaj napravilo zopet red. Zahtevalo je od župnika, ki je gospodaril s hišo, prepisano na mrtvo roko, da da na razpolago eno sobo za občinsko tajništvo. Župnik tega ni storil, marveč je s svojimi podrepani ruval pri klerikalnem poverjeniku za notranje zadeve toliko časa, da se je ta na nepostaven način odločil dati občinsko gospodarstvo v roke onim brezvestnim ljudem nazaj, ki so občino pripravili v tako škodo; in ti ljudje so vdrli v občinsko sobo z orožništvom. Na tak grd način dela mrtva roka v škodo občinskega inetja. Nič boljši niso ljudje, ki mrtvo roko pri tem delu podpirajo.

Pri svojih manevrih se poslužuje mrtva roka zelo grde morale, če služi njenim namenom. V pravilih katoliškega društva čitamo: „Ud tega društva je lahko vsak katoliški pomočnik, ki pošteno živi ali vsaj sklence pošteno živeti“. V katoliško društvo lahko stopi vsak lump, goljuf in tat, da je le enkrat „sklenil“ pošteno živeti. Katoliško društvo ga ne ovira, da naprej goljufa, krađe in laže, samo da je v katoliškem društvu in da služi namenom mrtve roke.

Kadar se zbira denar za gradbo društvenih domov, za telovadne prostore, kadar je prosta stara šola v občini ali drugo poslopje, kadar se delajo pravila za take zavode in pri vseh podobnih prilikah, naj bodo občani torej previdni in se temeljito prepričajte prej, komu dajo in za koga zidajo, sicer bo mrtva roka prej ali slej stegnila svoje prste po hiši ali zemljišču. Praktični primeri nam jasno kažejo, kako kvarno in splošnim interesom nevarno je delovanje mrtve roke. Zatorej pozor pred njo!

Razno.

r. Divji konji. V južnozpadnem delu Združenih držav na veliki ameriški pustinji, (znamen del te pokrajine je določen za bodoče poljedelstvo) se pasejo cele črede divjih konj. Ta konj, imenovan mustang, je tako plah, da ga je težko ujeti.

r. Naramnice skladatelja Rossinija. Pariška opera je našla v svoj knjižici znamenito relikvijo: par hlačnih naramnic, ki so bile last skladatelja Rossinija, ki jih pa nikoli ni nosil. Neka osemnajstletna deklica se je bila zaljubila v skla-

datelja; ki ga ni nikoli videla. Da da izraza svojemu navdušenju zanj, je naredila naramnice iz rožnate svile in jih vpletka s cvetjem in svojim podpisom. Mislila pa je, da je Rossini človek vitkega stasa, zakaj naramnic radi obilnosti svojega telesa ni mogel nositi, ker so mu bile pretesne. Tega gospodična nikoli ni izvedela.

r. Cin kmetice. V neki vasi na Nemškem je porodila neka kmetica otroka; ko so ga nesli h krstu in je bil tudi otrokov oče v cerkvi ter je ležala mati sama v koči, je vstopil maskiran razbojnik in zahteval denar. Mati mu je povedala, kje dobi denar, medtem pa je segla pod vzglavje in vzela revolver ter ga ustrelila. Dognali so, da je bil razbojnik mož babice, ki je nesla otroka v cerkev.

r. Cudeži mraza. Profesor Raoul Pichet, eden prvih raziskovalcev mraza, je v Londonu predaval o tej znanstveni panogi. Posebno zanimivo je, kako deluje mraz na telo in na način življenja. Žive ribe n. pr. se morejo samo do 15 stopinj pod ničlo ohladiti. V takem stanju so podobne storžu, ki se da na drobne koščke lomiti. Ako se jih zopet malo ogreje, tedaj prično veselo plavati po vodi. Zabe vzdrže 28 stopinj mraza, nekatere kače 25, stonoge do 20, infuzorije do 60, a polži celo do 120 stopinj, ne da bi kak mraz škodoval njihovem življenju. Seveda ne smejo biti predolgo izpostavljeni mrazu v mnogih slučajih ne čez eno uro. Jako občutljiva za mraz so jajca vseh ptic, temperatura nižja od ene stopinje jih uniči vse brez izjeme. Najhujši sovražniki človeštva pa, kakor mikrobi, bakterije, bacili itd., so za mraz nedovzetni.

r. Takih ne potrebujemo. O priliki naborov v neki vasi blizu Zagreba je bil neki krepak in plečat nabornik spoznan za sposobnega. Zapiši sposoben! reče polkovnik naredniku pisarju. Nabornik se je med tem oblačil in zagodrnjal: Pišite, kar hočete, služil vam tako ne bom! Kaj praviš? vpraša polkovnik. Nič! Kako nič! Pojdi sem! Kaj si rekel? Nič!, odgovori rezko nabornik. Rekel sem: Pišite, kar hočete, služil vam tako ne bom! Ne boš? Dobro! reče polkovnik in se obrne proti naredniku pisarju: Izbršite ga! Ker noče, ga ne potrebujemo. Takih vojakov jugoslovanska vojska ne potrebuje. Izbršite ga! Ti pa, nabornik, izgubi se mi izpred oči! Rekrut se nekoliko zamisli, postoji in nato osramočen zamrma: Prosim, gospod polkovnik, jaz nisem tako mislil, kakor sem rekel.

Razširjajte „Domovino“.

Za smeh in kratek čas.

Na ženitovanjskem potovanju. Mož ženi: „To pa nisem mislil, da bi se na ženitovanjskem potovanju skregala.“

Žena: „Šaj sem vedela da bo tako, ko moški nič naprej ne mislite.“

V gostilni. Gost: „Vi gostilničar, jaz že čakam več kot pol ure na svojo prešičjo glavo.“

Gostilničar pomenljivo pogleda in reče gostu: „Oprostite, sem mislil, da jo že imate.“

Kako bo leta 2000. Vprašanje: Ali znate pisati? Odgovor: Ne, imam pisalni stroj. Vprašanje: Ali znate peti? Odgovor: Ne, imam gramofon. Vprašanje: Ali znate risati? Odgovor: Ne, imam elektro-šivalni stroj. Vprašanje: Ali

igrate glasovir? Odgovor: Ne, imam avtomatični pianino. Vprašanje: Ali znate hoditi? Odgovor: Ne, imam tramvaj, avtomobil, aeroplan.

Zadnje vesti.

OD JUGOSLOVANSKO-BOLGARSKE MEJE.

LDU Beograd, 1. maja. Iz Pirota javljajo: Uprava poljedelske zadruge v Caribrodu je kmetom prepovedala prodajo živeža z motivacijo, naj čakajo, da se cene povišajo. Na ta način hoče razdvojiti kmete in meščane. V Caribrodu si meščani na skrivnem nabavljajo živila. Iz Pirota se živila morajo uvažati v Caribrod, ker se za to dobiva dovoljenje v Sofiji. Carina za ta uvažana živila pa znaša za en kilogram masti 7½ levov, za en kilogram žita 7½ levov, za 100 kilogramov moke 70 in za 100 kilogramov fižola 43 levov.

PRVI MAJ V BEOGRADU.

LDU Beograd, 1. maja. Ker so slušatelji strojnega oddelka tehniške beograjskega vseučilišča izjavili, da bodo na 1. maj delali, da mesto ne ostane brez razsvetljave in cestne železnice, so delavci elektrarne sklenili, da ta dan ostanejo na delu. Tako je bil dne 1. maja Beograd sicer brez prometa cestne železnice, a je imel zato električno razsvetljavo.

LDU Beograd, 1. maja. Za današnji dan je bila sicer proglašena slobodna stavka, toda zunanje lice Beograda se s tem ni spremenilo. Zaprte so bile edinole nekatere boljše kavarne, dočim so bile odprte srednje in manjše ter restavracije. Trgovine so bile vse odprte.

NOTRANJE-POLITIČNI POLOŽAJ.

LDU Beograd, 1. maja. „Depesha“ piše pod naslovom: „Politični položaj“: S prihodom mirovnega delegata in ministra za zunanja dela dr. Trumbića se notranji položaj države nikakor ni izpremenil, ker je minister prišel v Beograd zaradi vprašanj zunanje politike, ki se morajo rešiti. Zunanji položaj se te dni razbistri. Rešitev notranje krize je še vedno v rokah krone, ki čaka na prihod našega poslanika v Parizu dr. Vesniča. Poslanik dospe nočoj. Pojavljajo se glasovi, ki dvomijo o njegovem uspehu, ker se v parlamentarnih krogih vzdržujejo vesti, da je Narodni klub absolutno proti njemu. Skupina Ribarčeva se še odloči, ali ostane v vladi.

BAN LAGINJA V BEOGRADU.

LDU Beograd, 1. maja. Hrvatski ban dr. Laginja je došel semkaj.

VELIKO ZBOROVANJE CRNOGORCEV V BEOGRADU.

LDU Beograd, 1. maja. Jutri ob 15. se vrši veliko zborovanje vseh Črnogorcev, stanovalcev v Beogradu. Na dnevnem redu je vprašanje Skadra ter notranjih razmer v Črni gori.

FRANCOSKO ODLIKOVANJE ZA MESTO SABAC.

LDU Beograd, 1. maja. Predsednik francoske republike Deschanel je mestu Sabacu podelil vojno kolajno zaradi sočustvovanja z mestom, ki je za vojne toliko pretrpelo. Iz enakega vzroka je to kolajno dobilo že več francoskih mest.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica št. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuju.

Delniška glavnica in rezerva okrog **K 50,000.000** —
Telefon št. 261.

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, = valut in dovoljuje vsakovrstne kredite. =
Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavnica: **K 30,000.000**

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve: okrog **K 10,000.000**

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metkovič, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zader, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditivo na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjeme: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**

Telefon št. 257.